

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/77/2018
Identifikačné číslo spisu: 2116012274
Dátum vydania rozhodnutia: 15.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2116012274.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí konanom 15. mája 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvinených N. N. a A. N., pre zločin lúpeže spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona o dovolaní obvinených N. N. a A. N., proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 29. marca 2018, sp. zn. 5To/24/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinených N. N. a A. N. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava rozsudkom sp. zn. 9T/94/2016 z 21. novembra 2017 uznal obvinených N. N. a A. N. za vinných zo spáchanie zločinu lúpeže spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- dňa 15.8.2016 v čase okolo 23.15 hod. v Trnave na Nitrianskej ulici na miestnej komunikácii za svetelnou križovatkou smerom do Trnavy, obžalovaná N. N. svojou aktuálnou polohou a naznačením pohybu, dosiahla zastavenie osobného motorového vozidla zn. G., tmavomodrej metalízy, EČV: D., ktoré viedol poškodený H. L., na čo po zastavení vozidla poškodeným táto nasadla do vozidla na stranu spolujazdca a následne obžalovaný A. N. držiac v ruke približne 1 meter dlhú hrubšiu palicu pristúpil k poškodenému z boku vozidla, na čo poškodený pootvoril okno a spýtal sa ho, čo potrebuje, ten mu vôbec neodpovedal a po krátkom rozhovore a vzájomnej dohode s obžalovanou N. N. začal obžalovaný A. N. kričať na poškodeného „davaj peneži, lebo ťa zabijem“ a po slovnej vyhrážke mu udrel s palicou po streche vozidla nad zadnými ľavými dverami, poškodený z obavy o svoj život a zdravie z kapsičky, ktorú mal uviazanú okolo pása, vytiahol finančnú hotovosť v hodnote 20 €, ktorú vzala obžalovaná N. N., čím spôsobili H. L. celkovú škodu odcudzením finančnej hotovosti vo výške 20 € a škodu poškodením vozidla vo výške cca. 536,27 €.

Za to bol obvinenému A. N. podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu

na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne mu súd podľa § 73 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona uložil ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou. Obvinenej N. N. súd podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 4 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov a 8 mesiacov, na výkon ktorého bola zaradená podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Súčasne jej súd podľa § 73 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, uložil ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou. Okresný súd taktiež uložil obidvom obvineným povinnosť nahradiť škodu poškodenému vo výške 556,27 €.

Proti tomuto rozsudku podali obvinení odvolanie, ktoré Krajský súd v Trnave uznesením, sp. zn. 5To/24/2018 z 29. marca 2018 zamietol podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné.

Proti označenému uzneseniu krajského súdu podali obvinení prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a teda, že napadnuté rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

V odôvodnení dovolania zhodne namietali, že z výsluchov svedkov ppráp. F. D., nstržm. G. N., práp. F. H. a stržm. D. Q. vykonaných na hlavnom pojednávaní sa dá zistiť, že vo veci bola vykonaná rekognícia, ktorá bola vykonaná v rozpore so zákonom tak, že dve hliadky polície doviezli obvinených bez zákonného dôvodu pred budovu polície v nočných hodinách, kde ich ukázali poškodenému za prítomnosti vyšetrovateľa v policajných autách, na ktorých stiahli okno s otázkou, či to boli oni. Toto je postup nie len mimo rámca ustanovení Trestného poriadku, ale aj postup výrazne ponižujúci a priamo zasahujúci do ľudskej dôstojnosti. Rekognícia prebieha in natura alebo prostredníctvom fotografií, prípadne s použitím technických prostriedkov, pričom jej musí predchádzať výsluch poznávajúcej osoby k okolnostiam, za akých poznávanú osobu vnímala, o znakoch alebo zvláštnostiach, podľa ktorých ju mohla opoznať. Z vykonanej rekognície sa vyhotoví zápisnica. V danom prípade prebehla rekognícia mimo ustanovení Trestného poriadku, bez predchádzajúceho výsluchu a ponižujúcim spôsobom, preto je nezákonná a táto nezákonnosť sa následne prenáša aj na ďalšie dôkazy získané v trestnom konaní. Na záver navrhli, aby dovolací súd vyslovil podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom porušenie zákona, zrušil uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To/24/2018 z 29. marca 2018 a prikázal Krajskému súdu v Trnave, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že námietku obhajoby považuje za neopodstatnenú. V posudzovanej veci nebola vykonaná žiadna rekognícia ani iný úkon s obdobnými právnymi účinkami, na ktorý by sa prihliadalo v kontexte posudzovania dôvodnosti vedenia trestného stíhania. Z uznesenia o vznesení obvinenia vyplýva, o aké skutkové zistenia sa vznesenie obvinenia opieralo a z akých skutkových dôkazných prostriedkov boli tieto skutkové zistenia vyšetrovateľom PZ vyvozené. K stotožneniu páchatel'ov viedol predovšetkým pomerne podrobný popis ich zjavu a vzájomnej komunikácie poskytnutý policajtom samotným poškodeným bezprostredne po spáchaní skutku, v interakcii s ich miestnymi a osobnými znalosťami nadobudnutými pri výkone služobnej činnosti, z operatívnej činnosti a výsledkami z obhliadky miesta činu. Opoznanie obvinených zo strany poškodeného pri ich náhodnom vzájomnom kontakte pred budovou polície, nemôže založiť procesný následok nezákonnosti vznesenia obvinenia. Správne poznamenal prvostupňový súd, že predmetné stretnutie poškodeného s obvinenými malo za následok zmarenie výpovednej hodnoty eventuálnej následnej rekognície vykonávanej podľa ustanovení Trestného poriadku, preto ju vyšetrovateľ nerealizoval. Získané dôkazy, ktoré neboli získané v príčinnej súvislosti s už opakovaným opoznávaním postačovali pre uznanie odsúdených za vinných zo spáchania žalovaného skutku. Na základe uvedeného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a preto navrhol, aby bolo dovolanie obvinených podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b)

Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinení pred podaním dovolania využili svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvinených A. N. a N. N. nie je dôvodné, pretože je zřejmé, že nie sú splnené podmienky a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit' a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku). Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľov zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zřejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukáže takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne, alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2.2.2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26.1.2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holansku, rozs. č. 26668/95 zo 14.2.2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15.12.2011 a

ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz, alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, dovolací súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky, a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov, okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.), aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravdla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu, alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

K námietke obvinených o „vykonanej“ rekognícii najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že rekognícia v predmetnej veci, ktorá by slúžila ako dôkaz na preukazovanie ich viny, nebola vykonaná a preto nemôže obstať námietka, že nebola vykonaná v zmysle ustanovení Trestného poriadku, a preto je nezákonná.

K rekognícii je potrebné uviesť nasledovné:

Podstatou rekognície je, aby opoznávajúca osoba opätovne opoznala osobu alebo vec, ktorú v minulosti vnímala svojimi zmyslami a tak zistila totožnosť osoby, resp. veci dôležitej pre trestné konanie. Objektmi rekognície sú osoby a veci, je možné ňou identifikovať všetky objekty materiálneho sveta, pokiaľ je človek schopný ich zmyslovo vnímať, uchovať v pamäti, vybaviť si ich a porovnať svoju predstavu s objektmi, ktoré vníma pri rekognícii. O rekognícii sa spisuje zápisnica a priberie sa k nej nezúčastnená osoba. Rekognícia prebieha tak, že sa opoznávajúca osoba vyzve, aby opoznávanú osobu alebo vec hodnoverne opísala a až následne ukáže opoznávanú osobu alebo vec medzi viacerými osobami podobného zovňajšku alebo vecami toho istého druhu. Je nevyhnutné zo strany vypočúvajúceho zabezpečiť, aby sa opoznávajúca osoba s figurantami, opoznávanou osobou pre rekogníciu nestretla, nevidela ich. Z vyššie uvedeného vyplýva, že vyšetrovateľ správne postupoval, keď nevykonával rekogníciu postupom podľa § 126 Trestného poriadku.

V predmetnej veci, v rámci pátrania po páchateloch trestného činu, došlo na základe miestnych poznatkov a operatívnych znalostí polície k stretnutiu poškodeného s obvinenými na ulici, ktorý ich pri tomto stretnutí označil za osoby, ktoré sa voči nemu dopustili protiprávneho konania. Takúto promptnú pátraciu akciu polície po páchateloch trestného činu v koordinácii s poškodeným (korunným svedkom), považuje najvyšší súd za mimoriadne účinný, rýchly a v neposlednom rade i zákonný postup smerujúci k zisteniu a vypátraniu páchatelov trestného činu, pričom je zrejmé, že takto možno postupovať spravdla len krátko po čine za predpokladu, že páchatelia sa môžu pohybovať ešte v blízkosti miesta činu, resp. ak polícia má vytipovaných páchatelov. Treba si uvedomiť, že to bol práve poškodený, ktorý ukázal na osoby, ktoré ho napadli a ktorý ich označil za páchatelov. Žiadnym zákonným ustanovením nemožno (vo všeobecnosti) spochybniť ochotu poškodeného ukázať polícii miesto činu a zakázať mu priamo označiť páchatelov, hoci aj pohybujúcich sa na ulici (svedok ale aj oznamovateľ trestného činu je dokonca povinný tak učiniť), pretože takéto konanie poškodeného má krátko po čine v štádiu pátrania po páchateloch charakter trestného oznámenia - vizualizovaného v realite.

Klasickú rekogníciu podľa § 126 Trestného poriadku nemožno stotožňovať s vyjadrením svedka pri trestnom oznámení (a obdobne pri konfrontácii - § 125 Trestného poriadku s obvineným, že túto osobu

pozná ako páchatel'a a ani s vyjadrením svedka na hlavnom pojednávaní, že pri obhajcovi sediaci osoba je páchatel'). V opísaných prípadoch sa nejedná o rekogníciu obvineného v pravom slova zmysle, ale ide o tvrdenie svedka, ktoré je súčasťou jeho výpovede podľa § 125, § 131, § 132, § 134, § 135, § 196, § 261, § 262 Trestného poriadku.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvinených nie je splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku uplatnený obvinenými a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinených A. N. a N. N. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.